

ใบชะพลู ถือเป็นพืชผักสมุนไพรพื้นบ้านไทยๆ

มีชื่อสามัญว่า Wildbetel leafbush ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Piper sarmentosum Roxb. จัดอยู่ในวงศ์พริกไทย (PIPERACEAE) มีชื่อเรียกตามท้องถิ่นอื่นๆ ว่า **ผักพลูนก พลุสิง ปูลิง ปูลิงนก ผักปูลนา** (ภาคเหนือ), **ผักแค ผักอีเล็ด ผักนางเล็ด** (ภาคอีสาน), **ข้าวปลู** (ภาคกลาง), **นมวา** (ภาคใต้) เป็นต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

“ชะพลู” เป็นพืชล้มลุก ชอบขึ้นตามที่ชุ่มน้ำ หรือที่ชื้นแฉะข้างลำธารในป่าดิบแล้ง ชอบแดดแบบรำไร ปัจจุบันมีการนำมาปลูกตามบริเวณรอบบ้าน พบได้ในทุกจังหวัดของประเทศไทย ลำต้นทอดคลานไปตามพื้นดินสูง 30-80 เซนติเมตร ลำต้นสีเขียว มีไหลงอกเป็นต้นใหม่ มีรากงอกออกตามข้อ

“ใบ” เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ แผ่นใบบาง ผิวใบเรียบสีเขียวเข้มเป็นมัน ใบรูปหัวใจกว้าง 5-10 ซม. ยาว 7-15 ซม. ปลายใบแหลม โคนใบเว้า

“ดอก” ออกเป็นช่อที่ซอกใบรูปทรงกระบอก ดอกเล็กสีขาวอัดแน่นอยู่บนแกนช่อดอก ดอกแยกเพศ

“ผล” เป็นผลสด กลม อัดแน่นอยู่บนแกน

สรรพคุณใบชะพลู

ใบ ชับลม พบสารต้านอนุมูลอิสระ น้ำต้มใบชะพลู ช่วยลดน้ำตาลในเลือด ลดความดันโลหิต และ ปกป้องเซลล์ตับ มีฤทธิ์แก้ปวด

ทั้งต้น ชับเสมหะ รักษาเบาหวาน

ผล เป็นส่วนผสมของยารักษาโรคหืด แก้บิด

ราก แก้อาตุพิการ บำรุงธาตุ แก่ท้องขึ้นอืดเพื่อขับลม แก้บิด

วิธีและปริมาณที่ใช้

รักษาโรคเบาหวาน

ใช้ชะพลูสดทั้ง 5 จำนวน 7 ต้น ล้างน้ำให้สะอาด ใส่ในหม้อต้ม ต้มให้เดือดสักพัก นำมาดื่ม เหมือนดื่มน้ำชา

ข้อควรระวัง - จะต้องตรวจน้ำตาลในปัสสาวะก่อนดื่มและหลังดื่มทุกครั้ง เพราะว่าน้ำยานี้ทำให้น้ำตาลลดลงเร็วมาก ต้องเปลี่ยนต้นชะพลูใหม่ทุกวันที่ต้ม ต้มดื่มต่อไปทุกๆ วัน จนกว่าจะหาย

แก้ท้องอืดเพื่อ ขับลม

ใช้ราก 1 กำมือ ต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว เคี้ยวให้เหลือ 1 1/2 ถ้วยแก้ว รับประทานครั้งละ 1/2 ถ้วยแก้ว

แก้บิด

ใช้รากครึ่งกำมือ ผล 2-3 หยิบมือ ต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว เคี้ยวให้เหลือ 1 ถ้วยแก้ว รับประทานครั้งละ 1/4 ถ้วยแก้ว

โรคเหงือกอักเสบ โรคปริทันต์ (โรครำมะนาด)

เอาต้นชะพลูทั้งราก 6-9 ต้น เกลือ 1 กำมือ ใส่น้ำให้ท่วมยา ต้มเคี้ยวรากครึ่งชั่วโมงเอาน้ำที่ได้มาอม หรือเอารากชะพลูกับเกลือมาตำให้ละเอียดแล้วพอก

ข้อมูลตามตำรายาไทย

ราก รสร้อน บำรุงธาตุ ขับลมในลำไส้ แก้ฤดูเสมหะ ชับเสมหะให้ตกลงทางทวารหนัก ทำให้เสมหะแห้ง **ราก ผล และ ใบ** ทำให้ร่างกายอบอุ่น แก่ท้องอืดเพื่อ ขับลมในลำไส้ ช่วยย่อยอาหาร รักษาอาการปวดกระเพาะเนื่องจากความเย็นพร่องในธาตุ แก้อาตุพิการ แก้อิเย็น ชับเสมหะ แก้บวมน้ำ แก้ไข้จับสั่น แก้ปวดฟัน ปวดกระดูกเนื่องจากลมชื้นติดเกาะ แก้ฟกช้ำใช้ภายนอก รักษาขาเน่าขาเปื่อย **ทั้งต้น** รสเผ็ดร้อน ชับเสมหะ แก่ท้องอืดเพื่อ ช่วยเจริญอาหาร แก้อิเย็น แก้หวัด

ข้อมูลตามบัญชียาจากสมุนไพร:

ที่มีการใช้ตามองค์ความรู้ดั้งเดิม ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ระบุการใช้ชาพลูในตำรับ “ยาเบญจกมูล” มีส่วนประกอบของ

รากข้าวหลามกับสมุนไพรชนิดอื่นๆ ในตำรับ มีสรรพคุณ
บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ บำรุงธาตุ แก้อาตุให้

ปกติ ตำรับ "ยาเลือดงาม" มีส่วนประกอบของข้าวหลาม (ทั้งต้น)
ร่วมกับสมุนไพรชนิดอื่นๆ ในตำรับ มีสรรพคุณบรรเทาอาการ
ปวดประจำเดือน ช่วยให้ประจำเดือนมาเป็นปกติ แก้มูกัด

ประโยชน์ของใบชะพลู

1. สรรพคุณจากใบ ช่วยต่อต้านอนุมูลอิสระต่าง ๆ ทำให้เจริญ
อาหารมากยิ่งขึ้น ช่วยบำรุงและรักษาสายตาและช่วยในการ
มองเห็น ป้องกันโรคตาบอดตอนกลางคืน และแก้อาการตาฟาง
ยับยั้งและชะลอการขยายตัวของเซลล์มะเร็ง บำรุงกระดูกและ
ฟัน ป้องกันการเกิดโรคกระดูกพรุน ช่วยขับเสมหะบริเวณทรวง
อกและลำคอ ช่วยในการขับถ่าย

2. สรรพคุณจากราก ช่วยบำรุงธาตุและแก้อาตุพิการ (ระบบ
น้ำเหลืองหรือระบบโลหิตเสีย) ช่วยทำให้เสมหะงวดและแห้ง ขับ
เสมหะบริเวณทรวงอกและลำคอ ช่วยในการขับอุจจาระ

- แก้อาการบิด ด้วยการใช้รากประมาณครึ่งกำมือ ใช้ผล
ประมาณ 3 หยิบมือ นำมาต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว เคี่ยว
จนเหลือ 1 ถ้วยแก้ว แล้วนำมาดื่มครั้งละ 1/4 ของถ้วย
แก้ว
- แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อและจุกเสียดแน่นท้อง ด้วย
การใช้รากประมาณ 1 กำมือ นำมาต้มกับน้ำ 2 ถ้วย

แก้ว เคี่ยวจนเหลือ 3/4 ถ้วยแก้วแล้วรับประทานครั้ง
ละ 1/4 ของถ้วยแก้ว

- ช่วยขับลมในลำไส้ ด้วยการใช้รากประมาณ 1 กำมือ
นำมาต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว เคี่ยวจนเหลือ 3/4 ถ้วยแก้ว
แล้วรับประทานครั้งละ 1/4 ของถ้วยแก้ว
สรรพคุณจากทั้งต้น
- ช่วยรักษาโรคเบาหวาน ด้วยการใช้ชะพลูสดทั้งต้น
ประมาณ 7 ต้น นำมาล้างน้ำให้สะอาด ใส่น้ำพอท่วม
แล้วต้มให้เดือดสักพักแล้วนำมาดื่มเป็นชา
- แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อและจุกเสียดแน่นท้อง ด้วย
การใช้รากประมาณ 1 กำมือ นำมาต้มกับน้ำ 2 ถ้วย
แก้ว เคี่ยวจนเหลือ 3/4 ถ้วยแก้วแล้วรับประทานครั้ง
ละ 1/4 ของถ้วยแก้ว